

САҢА ОЛУК

№ 23 (11951) • Бэс ыйын 21 күнэ, 2024 сыл, бээтинэ • 12+

Бу
нүөмэргэ

Сонун

Дойду баһылыга Саха сиригэр
үлэлээтэ/2

Тиэргэн

Сангалыы, сахалыы сайдам
санаалаах Мугудайтан
Баишевтар/4

Айар аргыс

Хотугу тиит/6

Чурапчыга Ылал саргытын сылыгар анаммыт ыһыах ыһылынна

Ыһыах - 2024. Бэс ыйын 15 күнүгэр Чурапчыга мааны
Мажаайы алааһын дьоллоох туонатыгар самаан сайыны
уруйдуур үрүн тунах ыһыах ыһылынна/3

Алгыс сирэ-туома, Людмила ГОРОХОВА түһэриитэ

Тэттик

Үйэтитиигэ анаммыт өссө биир дьоһун тэрээһин

Чурапчы нэһилиэгин биир ытык түөлбэтигэр – Интэринээт оскуола томторугар эмиэ биир дьоһун бэлиэ тэрээһин ыһылынна. Биллиилээх учуонай-агроном, кыраайы үөрэтээччи, фольклорист Василий Федотович Ермолаев төрөөбүтэ 95 сылыгар анаан, кини олорон ааспыт уонна кини аатын сүгэр уулуссаҕа ыйыннык бэлиэ үөрүүлээх ыһыаҕа-майгыга арылынна.

Василий Федотович төрөөбүт улуунун сайыннарыыга, чуолаан тѳа хаһаайыстыбатын салаатыгар – бурдугу үүннэриигэ, оҕуруот аһын оҕордууга, сири кытта үлэҕэ үгүс өрүттээх үлэни-хамнаһы ыппыта, ону тэнэ Чурапчы чулуу олонхоһуттарын аатын үйэтитиигэ дьоһун кылаатын киллэрбитэ. Кыһа Акулина Васильевна аҕатын үбүлүйдээх сылыгар кини сырдык аатын үйэтитиигэ үлэлэспит биир дойдутаахтарыгар, улуус уонна нэһилиэк дьаһалтатыгар, Олонхо киинин салаааччытыгар Дмитрий Поповка, Валерий Герасимовка уо.д.а. истинг махтаһын тиэртэ.

Эдэрдэргэ холобур буолаллар

Чурапчы нэһилиэгин дьаһалтатын иһинэн үлэлиир «Ытык субэ» чилиэннэрэ олорор түөлбэлэрин – киин бөһүөлэк ыраас, чэбдик буоларыгар кыһаллаллар. Итиннэ анаар араас тэрээһиннэргэ, дьаһалларга көхтөөхтүк кытталлар, тэрийсэллэр.

Ол курдук, мастары үүннэрэргэ анаммыт тимир күрүөлэри (беседкалары) хас да сиргэ туруордулар, кырааскалаатылар. Бэйэлэрин тизкиникүлэринэн хатын, тиит мастары аҕалан олортулар. Хатан-кууран хаалбаттарын туһугар уу куталлар, ыраастыыллар.

Самаан сайын ыһыаһын көрсөр стадиону көрүүгэ-харайыга эмиэ субуотуннуугунан кемелөһөллөр. Бэс ыйын 17 күнүгэр ыһыахха анаан анныллыбыт чэкирдэри хомуйдулар. Манньык тэрээһиннээх, түмсүүлээх буоланнар, ааспыт сыл түмүгүнэн «Чурапчы нэһилиэгин бастын уолсастыбаннай тэрилтэтэ» аат хаһаайынарынан буолбуттара.

Оҕолор сыһа-халты туттан эчэйилэрэ бэлиэтэнэр

Чурапчытааҕы ИДьО билиһиннэрбитинэн, ааспыт нэдиэлэҕэ 49 иһитиниэри киирбит. Туһааннаах дьобус тэрилтэлэртэн кыра суумалаах харчы изэ ылан баран төлөөбөт киһи ахсаана элбиир – 20-чэ түгүн бэлиэтэммит. Биир өлүк көстүүтэ, биир суол быһылаана тахсыбыт. Оҕолор сайынныгы кэмгэ бэйэлэрин албастарынан, сыһа-халты туттан, эт-хаан өтүүнэн эчэйиилэрэ бэлиэтэнэр. ГАИ үлэһиттэрэ 248 массыынаны бэрэбизэркэлээбиттарын түмүгэр, 45 боро-токуол толоруллубут, 1 суоллар арыгы иһэн баран уруулга олорбут, 6 тизкиниэк ыстараап стоянкаҕа киирбит. Онтон 5-һэ – мата-сыыкыл.

Чурапчыга күн-дьыл туруга

Бэс ыйын
21 күнэ
БЭЭТИНСЭ

+27 +12

Бэс ыйын
22 күнэ
СУБУОТА

+29 +14

Бэс ыйын
23 күнэ
БАСКЫЫАННЫА

+30 +16

Бэс ыйын
24 күнэ
БЭНИДИЭННЬИК

+29 +17

Бэс ыйын
25 күнэ
ОПТУОРУНЬУК

+28 +15

Бэс ыйын
26 күнэ
СЭРЭДЭ

+27 +14

Бэс ыйын
27 күнэ
ЧЭППИЗЭ

+23 +9

Өрөспүүбүлүкэ сонуннара

«Азия оҕолоро»
оонньуулары ыытарга бэлэм
хайдаҕый?

Айсен Николаев VIII норуоттар икки ардыларынааҕы «Азия оҕолоро» оонньуулары ыытарга бэлэм көрдө. Дьокуускайга омук сириттэн бастаах хамаанда бэс ыйын 20 күнүгэр кэлэҕэ. Спор-тсменнар дэриэбинэлэригэр – ХИФУ уопсайдарын 8 куорлуугар оонньуулар 3 тыһынчаттан тахса кыттылаахтара олоруохтара. Манна өрөмүөн ытыллан, эбийиэктэр ис уонна тас өттүлэрэ, итинэнэ минимал саҥардыллыбыт, сантехникага уонна уота-күөлэ уларматтыллыбыт. Кыттылаахтар аһатар эбийиэктэр эмиз өрөмүөнүсүмүтүгэр, ХИФУ өссө икки уопсайыгар волонтердар уонна сервис этээрээтэрэ олоруохтара. Дойду атын эрагийизинэ-риттан уонна улуустартан бастаах волонтердар бэс ыйын 16 күнү-гэр кэлэҕэ. Оонньуулар барыта 115 эбийиэк, ол иһигэр 10 ре-зервэ бэлэр, итинэнэ 395 тырааныспар хаачыйахтара.

Бырабыыталыстыбаҕа
туһааннаах соруудаҕы биэрдэ

Айсен Николаев Ил Түмэн учурааттаах пленарный мунньаҕар өрөспүүбүлүкэ ситэринилээх былааһын 2023 сыллааҕы үлэтин түмүгүнэн отчуоту туруорда. Онуоха дойду Бэрэсидьиэнэ Вла-димир Путин көпүлөөбит «Дьыа кэргэн», «Арасыйа ыччата», «Уйун уонна көхтөөх олох», «Каадырдар» уонна «Чакчы-лар экиннэминкэлэрэ» саҥа национальнай быраймактарга өрөспүүбүлүкэ кыттыгыт хаачыйарга бырабыыталысты-бага туһааннаах соруудаҕы биэрдэ. Балаҕан ыйын 1 күнүгэр диэри саҥа национальнай быраймактар толору биэргэтиллэ-лээтэ. Ил Дархан Бэрэсидьиэн саҥа көпүлөөһүннэрэ өрөспүүбүлүкэ соруугар кытта сөл түбөһэллэрин, саҥа наци-ональнай быраймактары олоххо киллэрин. Саха сирин страте-гический кытта ситимнээгин бэлэстээтэ.

Өрөспүүбүлүкэҕэ 2030
сылга диэри 4 трлн тахса
суумалаах инвестиционнай
быраймактар олоххо
кириэхтэрэ

Айсен Николаев өрөспүүбүлүкэҕэ 2030 сылга диэри 4 трлн тахса суумалаах инвестиционнай быраймактары олоххо киллэрэри былаанньыларын туһунан эттэ. 2023 сылга өрөспүүбүлүкэ эк-онимикэтигэр 739 млрд солк кээмэйдээх инвестиция угуллубу-та. 2022 сылы кытта тэҥнээтэххэ, бу көрдөрүү 4,4 %-нан үрдүк. Олохтоох онгортон таһаары кээмэйэ 2030 сылга диэри 1,5 төгүл улааттыахтаах, онуоха бары усулуобуйа тэриллэр. Иһинээҕи ырыһаҕы олохтоох таһаарынан, онгортонун хаачыйыыта 15 тустаах анал сир-уоту тэрийиэхтэрэ. Оннук сир-уот бастаан Хаҥалааска, Миниринэйгэ уонна Намга оҕоһуоллуоҕа.

Ил Дархан тыа хаһаайыстыбатыгар бүддьүөттөн аһаҕаһыт үйү-харчыны тыһыыта олохтоох бэйэни салайыныы уорган-нарын сорох боломуочууларын кэпсэтэргэ этии киллэрдэ. Ол курдук, олохтоох бэйэни салайыныы уорганнара субвенцияны туттар хайыскаларын миэстэтигэр бэйэлэрэ быһаарар буолуох-тара. Ону тэнэ тыа хаһаайыстыбатын боролуужуулатын онгортон субсидиялар кээмэйлэрин биэргэтэр боломуочууа былаас ситэ-ринилээх уорганнарыгар бэриллээтэ.

Ил Дархан Саха сиригэр элбэх оҕолоох дьыа кэргэттэр орто-лоругар дьадайыы таһыман үс төгүл аччатар сорок турарын бэ-лэстээтэ. Алта сыл иһигэр, 2018 сылтан саҥалаан, ийэни уонна оҕону өйөөһүнүгэ үбүлүүн кээмэйэ аҕымс төгүл улааппыт уонна 29,5 млрд солк, тэҥнэспит.

Айсен Николаев 2023 сылга дьадайыттан 12 тыһ. киһи табыста, салгыы сыллата 14-түү тыһынча киһи тахсыахтаах диэн эттэ. Ол туһугар дьобус уонна орто урбааны күүскэ сайын-нары сорууга турар.

Ил Дархан ситэринилээх былаас уорганнара байыаннай дьа-йыһын өйүүргэ олоччу түнэ тардылаахтара. Донецкай уонна Луганскай Норуодунай Өрөспүүбүлүкэлэргэ баар тирэх пууннар нөлүгө эбии тизиниһкэ, экиннэри уонна да атын наа-дылаах мал тириэрдилэр. Эрагийизм, улуустар таһымнары-гар көмө 40-тан тахса араас көрүгэ байыастарга уонна кинилэр дьыа кэргэттэригэр оҕоһулар.

СӨ Ил Дарханын уонна Бырабыыталыстыбатын
пресс-сулууспата.

Дойду баһылыга Саха
сиригэр үлэлээтэ

Сонуннар. Бэс ыйын 18 күнүгэр Дойду Бэрэсидьиэнэ Владимир Путин Дьокуускайга оробуочай сырынан үлэлээтэ.

«Саҥа олох» нэр.

Владимир Путин креатив-най уонна ИТ салааларын сайдыытын кытта билистэ, СӨ Ил Дархана Айсен Нико-лаевы кытта көрсөн регион социальнай уонна экономи-ческой сайдыытын боппу-руостарын дүүллэстэ.

Салгыы муусука үрдүкү оскуо-латыгар сырытта, үөрэх тэ-риллэлэрин оҕолорун кытта кэпсэттэ. Саха сиригэр муусу-ка үрдүкү оскуолатын тутууга көмөлөһөргө эрэннэрдэ. Маны сэргэ «Туймаада» стадионига «Азия оҕолоро» оонньууларга бэлэмнэни үлэтин-хамнаһын билистэ.

«Земскэй учуутал», «Мура-вьев-Амурский 2030», «Зем-скэй быраас» бырагыраама кыттылаахтарын уонна Уһук Илин уокурукка көһөн кэлбит исписалистэри кытта көрсөн кэпсэттэ. Көрсүһүүгэ Дойду Бэрэсидьиэнэ Владимир Путин хоту үлэлээбит «над-бавка» НДФЛ-га учуоттаныа суохтааҕын эттэ.

Владимир Владимирович Айсен Николаев хамаанда-тын Саха сирин дьонун олохун хаачыстыбатын тупсарыыга үлэтин түмүгүн үрдүктүк сьа-налаата. Кини ордук тоһоҕо-лоон демография уонна ай-ар-тутар салаа итинэнэ ИТ технологиялар көрдөрүүдэ-рин биһирээн бэлэстээтэ.

«Дойду үрдүнэн тэҥнээтэххэ, демографической көрдөрүү эһиэхэ ордук», – диэтэ Влади-мир Путин.

Доруобуйа. Хирурдар
мобильнай биригээдэлэрэ
үлэлээтэ

Людмила ГОРОХОВА

Өрөспүүбүлүкэтээҕи 2 №-дээх балыһа мобильнай биригээдэтэ Чурапчыга 63 эпэрээссийэни онордо.

Өрөспүүбүлүкэтээҕи 2 №-дээх балыһа-Мэдициинэ Суһал киниттэн Зураб Саакян са-лайааччылаах хирурдар бири-гээдэлэрэ бэс ыйын 6 күнү-тэн, икки нэдиэлэ устата, Чурапчы улуутар кэлэн үлэ-лээтэ. Туһааннаах ырыһах-тары көрсөн сүбэни-аманы биэрдилэр, араас көрүгэ эпэ-рээссийэлэри онордулар, олохтоох быраастарга маастар хылаас ыттылар.

СӨ Доруобуйаҕа харыста-былын министэриститүтэ СӨ Ил Дархана Айсен Николаев Анал этигини олоххо киллэрдэ, «Мобильнай хирургической киин» диэн саҥа бырайыагы киллэртэ. Ол чэрчитинэн хи-рурдар биригээдэлэрэ быйыл номнуо 9 улууска үлэлэтилэр. Быраастар Чурапчытаа-бы киин балыһа базатыгар уопсайа 63 эпэрээссийэни онордулар.

«Кэлиэхпитигэр уопсайа 215 киһини көрдүбүт, 63 араас көрүгэ эпэрээссийэни онор-дубут. Мин 7 киһиэхэ иччэх сүһүөхтөр протез онордум, отоларинголог быраас 30 киһи мунуун эпэрээссийэ-лээтэ, проктолог – бырааска көрдөрүөн, 19 киһи геморро-йун быстарда. Тымыр быраа-на бу соторуутаагыта кэлэн 7 ырыһах варикохун эпэрээ-сийэлээтэ. Бу 9-с оройуонму-тутар үлэлэтибит. Салгыы Ал-

данга онтон Намга барабыт», – диэн травматолог-ортопед Айаал Винокуров үлэлэстэ.

Чурапчы улуутун кылаа-бынай бырааһын солбуйааччы, травматолог-ортопед быраас Александр Максимов: «Хи-рурдар мобильнай биригээдэ-лэрэ Чурапчы улуутар кэлэн үрдүк таһымнаах араас көрүгэ эпэрээссийэлэри онордо. Уксү-гэр бэйэбит хирургут Илья Око-нешников уонна мин сүһүөхү уларытыы эпэрээссийэтигэр көмөлөһөн, көрөн-истэн уопут ылыбыт. Өрөспүүбүлүкэтээҕи 2 №-дээх балыһа-травмато-лог-ортопед бырааһа Айаал Винокуров сүрдээх түргэнник, сатабыллаахтык эпэрээссийэ-лэрин онгортон биһиэхэ маас-тар-кылаас көрдөрдө», – диэн кэпсир.

«Мин иччээҕим сүһүөхүн эпэрээссийэлэттим. Учара-та суох көрбүтүмэн бараллар эбит. Чааһы кыайбатынан, 40-45 мүнүүтэнэн онгортон бүтэрэн, балаатаны буларбыт-тара. Эпэрээссийэ кэнниттэн 4 күнүкэн олорорго-турарга, баттыгынан хаамарга үөрэнэн, уопсай туругум үчүгэй. Ман-нааҕы олохтоох үлэһиттэригэр күн аайы кыһамнылаахтык көрөн-истэн бөбөйдиллэр. Куораттан кэлбит быраастарга, кинилэр салалталарыгар, бэ-йэбит улууспут киин балыһа-тын салалтатыгар, үлэһиттэ-рингэр улахан махталбытын тирээдэбит», – диэн Болугур нэһилиэгин олохтооҕо Нико-лай Федотов этэр.

«Үйэм – сааһым тухары ба-лыһа диэни кэрийбэтэх, эмтэммэтэх киһи баһырын,

быйыл биригээтэ уһун айаҥга айааннааммын, өттүгүм унуоҕа күүскэ ылдьан, балыһаны булбутум. Куораттан мобил-най биригээдэ кэлбит кэми-гэр түбэһэн, өттүгүм унуоҕун онгортотум. Сааһым тухары намыһах өттүктээх сылды-быт киһи билигин өттүгүм тэҥнэһэн, үөрэн сытабын. Үчүгэй буоларыгар улахан эрэллээхпин. Улууспут ба-лыһага кэпсээн, көрдөрүнэ-гэ, эмтэнэргэ толору усулуо-бууа тэриллибит. Мобильнай биригээдэ манна, миэстэтигэр кэлэн онорбута сатаан ыраах айааннаабат тыа дьонун баҕыт өттүнэн эргиччи олус туһала-ах. Туустаах идалэрин толору баһылаабыт бэриниллээх эдэр исписалистэр кэлбит-тэр. Бары түргэннэрэ-тарзан-нара, кыайаллара-хотолло-ро сүрдээх. Олус элбэх киһи туһанна, инньэ гынан наһаа астынабыт, үөрэбит уонна мах-танабыт. Олохтоох бэйэбит ме-диктербитигэр, Дьокуускайтан кэлбит мобильнай биригээдэҕэ ситиһиллээх үлэни-хамнаһы баҕарабыт, дьон-сэргэ махта-лын ыла турук!», – диэн Хо-тоҕо нэһилиэгин олохтооҕо Анна Иванова үлэлэстэ.

Дьон-сэргэ доруобуйатын тупсарыыга туһуламмыт саҥа бырайыак эмтэнээччигэ, ханна олороруттан тутулуга суох мэ-дициинэ анал көмөтө чу-гаһырыгар, табыгастаах буо-ларыгар үлэлиир.

Сонуну
бу ситээн
кириэн
көрүң

Чурапчыга Ыл саргытын сылыгар анаммыт ыһыах ыһылынна

Ыһыах - 2024. Бэс ыйын 15 күнүгэр Чурапчыга мааны Мабаайы алааһын дьоллоох туонатыгар самаан сайыны уруйдуур үрүн тунах ыһыах ыһылынна.

Анна ЗАХАРОВА

Быйылгы ыһыах Арасыйага Дьиз кэргэн Өрөспүүбүлүкэҥэ Өҥө саас, улууска Ыл саргытын сылларыгар ананна. Онон бу күн улууска холобур буолар дьиз кэргэттэри, үрдүк ситиһилээх Өҥөлөрү, үлэһит дьиз кэргэн династияларын, байыаннай дьайыы кыттыылаахтарын, кинилэр дьиз кэргэннэрин чизэстэтилэр.

Ил Түмэн Судаарыстыбаннай Мунньаһын бэрэссэдээтэлэ Алексей Еремеев, Дьокускайга олорор биһир дойдутаахтар-быт түмсүүтүн салайааччыта, Ил Түмэн дьокутаата Дмитрий Поисеев, СӨ инновацияга, инфокоммуникационной технология уонна цифровой сайдыыга министири солбуйааччы Дмитрий Васильев, Жатайдааһы судуверфь дириэктэрэ Влад Пермяков, СӨ тутууга министирэ Виктор Романов, улууска урукку сылларга баһылыгынан үлэлээбит Иннокентий Аммосов, Анатолий Саргыдаев, Андрей Ноговицын о.д.а. бочуоттаах ыалдьыттарынан буоллулар.

Киин түһүлгэҥэ ырыа-хаһоонго хойуулар хатыннардаах-чараннардаах, хампа-солко алаастардаах Чурапчы символлара – Хатынчааналаах Хатын түһүлгэ дьонун-сэргэтин, ыалдьыттарын эбэрдэлээһиннэрэ уратытык, сонундук көһүннэ. Хатын нарын сипсиэрин санаан, хатын лабаатынан арчылаан, сахалыы манан халадааһыах кыргыттар, далбар хогуттар түһүлгэҥэ салалли хаамсан долгулдуулар.

Үрүн тунах үтэннээн, сир-дойду силигили симээнэн сириздэи турдаһына, тоҕус уолан бэртэри кынаттанан, аһыс кыталык кыргыттары арыалланан, аар алгысчыттар Үрдүк Айымыларга сүгүрүйэн, аал уоту оттон, аһах тутан, алгыс сизэрин-туомун толордулар.

Быйыл Кыһыл көмүс сыбаайбаларын билиэтэбит Одьулуун нэһилиэгин ытык ыаллара Марина Николаевна, Николай Лаврентьевич Турантаевтар улууска биллэриллибит Ыл саргытын сылынан Ытык Дуоданы улуус баһылыгар Степан Саргыдаевка туттардылар. Баһылык улуунун дьонун-сэргэтин эбэрдэлээн туран, Ытык Дуоданы анал сэргэҥэ аста итиннэ ыһааһы аһыллыбытынан аахта.

Ол кэнниттэн улуус нэһиликтэриттэн түмсүбүт ырыаһыттар хуордара Алгыс ырыатын толордулар. Олох дьолун түстүүр Айыы көтөрдөрө – кырыылаах тумустаах, кынтаһар таһаалаах, кыңкынас ырыа-

лаах кылбаа манан кыталыктар кырыа көттүлэр. Ыл саргытын сылыгар анаммыт ухс-уран туруорууга кийинт кымыс холоонноох доҕоругар атынан кэлиитэ, нэримэ дьизини иччилээн, төрөтөр Өҥөнү төлкөлөөн, удьордарын уһатар ыччаттарданан, сиргэ кэлбит аналларын толорон, саха сайдам мала буолбуттарын толору арыымы сонундук көһүннэ. Кырдьыга да дьиз кэргэн – уопастыба бигэ тирээ, тулхадыйбат тулааһына буоллаҕа.

Улуус баһылыга Степан Саргыдаев, улуус дьокутааттарын Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Яков Оконешиников, Ил Түмэн бэрэссэдээтэлэ Алексей Еремеев, Ил Түмэн дьокутаата Дмитрий Поисеев, Чурапчы нэһилиэгин баһылыга Владимир Сивцев мустубут дьону эбэрдэлээтилэр, мантан сайын от-мас силигили ситэн, уйгулаах, өҥ-былаҥ сайын буоларыгар, хас биһир дьиз кэргэн туруктаах, байымат олохторугар истин баҕа

санааларын тизэртилэр. Степан Саргыдаев билигини көмүгэ дьиз кэргэннэ Судаарыстыба, өрөспүүбүлүкэ уонна улуус өттүтүн болломто уурулларын, араас өрүттээх көмө Өҥөһүлларын билиэтэстэ. Өҥөлөрбүтүгэр дьоллоох Өҥө сааһы бэлэктээн, кинилэр дьолун дьон буолан тахсалларын туһугар кыһамньыбытын уураарга, саха омук инники дьылбатын түстээн, Өҥөнү илгэлээх ийэ тылыгар, төрүт култууратыгар уһуйан, омук быһымытынан бэйэтин ытыктатар киһини иитэн таһаарарга хас биһирдэи төрөппүтү ыһырда. Байманнай дьайыыга сылдыар ыччаттарбыт кыайыы көтөллөнөн, дойдутарыгар этэннэ эргиллэн кэлэлэриттэр баҕарда.

Улууспут сайдытыгар дьолун кылааттарын киллэрсит үлэһит үтүө дьоммутугар өрөспүүбүлүкэ, улуус уонна Чурапчы нэһилиэгин салалтатын үрдүк наҕараадалара туттарылына. Кинилэр ортолоругар

“Гражданской килбизн” бэлиэ-нэн Егор Ильич Попов наҕараадаланна. СӨ Бырабыыталыстыбатын грамотата Мугудайтан “Тура” бааһынай хаһаайыстыба салайааччытыгар Варвара Сивцевага туттарылына. Бырабыыталыстыба махтал суруга Соловьев нэһилиэгиттэн Федот Новгородовка ананна. СӨ култууратын үтүөлээх үлэһитигэр, сүрүяааччы Павел Федоров – Сомоҕоро “Чурапчы улуунун Бочуоттаах олохтооҕо” аат иһэрилиннэ. Оттон Чурапчы улуунун “Бочуоттаах бэтэрээн” аат СӨ үөрэх систиэмэтин бочуоттаах бэтэрээнигэр Антонина Переловага, энергетика бэтэрээнигэр Владимир Максимовка ананна. Аҕа дойду Улуу сэриитин кыттыылааһа, аатырбыт артиллерист Г.Д. Протодаконов аатынан анал бэлиэ байманнай дьайыы кыттыылааһар Алексей Алексеевка туттарылына. Ил Түмэн Махтал суругун Болугуртан “Чараһы” бааһынай хаһаайыстыба салайааччыта Мария Луковцева, Бахсыттан Николай Пестряков, доруобуйа харыстабылын үлэһитэ Маргарита Филиппова туттулар.

Салгыы Аар бадахха чороон иһити чуолутан, кэриэн иһити кэккэлэтэн, Кымыс үрдүн Өҥөрүү сизэрэ-туома ытыгылына. Түһүлгэ ыалдьыттарын уохтаах кымыһынан, үтэһэлээх этинэн аһах тутан күндүлээтилэр. Оһуохай оройуттан тутулунна, эһиэхэй эһэриттэн ытыгылына. Ыһыах аһыллытын сүрүн чааһын кэнниттэн түһүлгэлэринэн сахалыы куонкурустар, спортивной күрэхтэһинилэр, ырыа-тойук утум-ситим салҕанан бардылар.

“Тоҕус томтор оонньуулары” кыайыылааһынан Павел Друзьянов буолла

Людмила ГОРОХОВА

Сыллата Чурапчы улуунун биһир кэтэһинилээх күрэхтэһинитинэн «Тоҕус томтор оонньуулары» буолар. Быйыл күһү-уоһу, тулууру, сымса буолууну эрэйэр күрэх «Өбүгэлэр оонньуулары» мунгуутуур кыайыылааһа, Хатын-Мансийскайга ытыллыбыт «Мистер Норд» күрэх анал аат хаһаайына, мас тардыһытыгар өрөспүүбүлүкэ хас да төгүллээх чемпиона Степан Алексеев аатыгар ытылына.

VIII төгүлүн ытыллар күрэхтэһини икки күн буолла. Кылаабынай судьуйанан Россия Федерациятын бастакы категориялаах спортивной судьуйа Семен Колодезников үлэлээтэ.

Күүстээхтэр күрээстэригэр Семен Аммосов (Чурапчы), Павел Друзьянов (Чурапчы),

Алексей Ефимов (Муома), Давид Колесов (Мэҥэ Хаҥалас), Ньургун Лавров (Чурапчы), Архан Максимов (Таатта), Дмитрий Петров (Бүлүү), Мирхатим Рахматуллин (Амма), Антон Тойтонов (Нам), Владимир Федоров (Ньурба) курдук дэгиттэр спортсменнар кытыннылар.

Күрэхтэһээччилэр бастакы күн «Боотур Уус» стадионуга түөрт көрүннэ – бэрэмдэй сүгэһэрдээх сүүрүүтэ, тутум эргиргэ, мас тардыһыыга уонна 400 мизтирээҥэ сүүрүүтэ күөн көрүстүлэр. Иккис күнүгэ Мабаайыга күрэхтэһин түһүлгэтигэр үс төгүл үс ойууга, хапсаҕайга, оһуунан ытыыга, кулун тардыыга, бэрэбинэни көтөбүүтэ кииристилэр.

Күрэхтэһин үөрүүлээх аһыллытыгар Чурапчы улуунун баһылыга Степан Саргыдаев, Чурапчы нэһилиэгин баһылыга Владимир Сивцев, Степан Алек-

сеев биһиргэ төрөбүт эдьийэ Полина Алексеева эбэрдэ тыты эттилэр.

«Тоҕус томтор оонньуулары» дьон-сэргэ сүрээһэр киһирэн, билиинитин ылан бүгүн VIII төгүлүн ытыллар. Өрөспүүбүлүкэҥэ «Дыгын оонньуулары» кэнниттэн биһир биллэр – көстөр, өрөспүүбүлүкэ дэгиттэр спортсменнара

сөбүлээн кэлэн кыттар оонньуларыгар кубулуйбутунан биһиги киһи туттабыт», - дьин Чурапчы улуунун баһылыга Степан Саргыдаев байэтин эбэрдэтигэр бэлиэтээтэ.

Тыҥааһыннаах киирсин түмүгүнэн кыайымылааһынан биһир дойдутаахпыт Павел Друзьянов буолла уонна 500 тыһ.солк. уу харчынан наҕараа-

даланна. Иккис миэстэ буолары Ньурба улуунун бухатыыра Владимир Федоров ситистэ. 300 тыһ. солк. сууманан наҕараадаланна. Үһүс миэстэ Мэҥэ Хаҥаластан Давид Колесов буолла уонна 150 тыһ. солк. тутта. Оттон атын спортсменнар сыаналаах бириистэринэн наҕараадаланылар.

Сангалыы, сахалыы сайдам санаалаах Мугудайтан Баишевтар

Тиэргэн. Хаһыат бүгүнгү ыалдыттара — элбэх оҕолоох эдэр, ыал үлэни, үөрэҕи өрө туталлар.

Наталья СИБИРЯКОВА

Бигэ туруктаах саха ыала - норуоттук кэтибэт кэскилэ. Быйыл Арасыйыаҕа Дьэз кэргэн, өрөспүүбүлүкэбитигэр Оҕо саас сыла биллэриллибитэ мээһэ буолбатах. Үүнэр көлүөнэҕэ саха үгэһинэн ыал буолан алаһа дьэз тэринэр, төрүүр оҕону төлөкүлүүр олоҕо хайдах курдук сүдү суолталааһын өйдөтөр, бастыҥ холобуру сырдатан толкуйдатар, үөрэтэр аналлаах.

Хаһыанымт бүгүнгү ыалдыттара - Мугудай нэһилиэгиттэн Вера, Владимир Баишевтар. Кинилэр устудьуоннуу сылдьан билсэннэр сүрэхтэринэн сөбүлэһэн, харахтарынан хайдахан, уруу тэрийэн аата суох тарбахтарыгар кыһыл көмүс көлөөскөлөрү кэппиттэрэ номнуо 13 сыл буолла.

Эдэр ыал ийэтэ Вера Дмитриевна Мэҕэ Хаҥалас Чүүэтигэр Петровтар дьэз кэргэнгэ үлүс оҕонун күн сиригэр хөрбүтэ. Кини оскуола кэминтэн үрдүк үөрэххэ киирэн 2010 сыллаахха, урукку СГУ саҕа ХИФУ буолбут кэмингэр, омух тылын факультетын Англия тылын салаатын бүтэрбитэ.

Дьэз кэргэн аҕа баһылыга Владимир Валерьевич - Баишевтар ыал улахан оҕото, Мугудай нэһилиэгэр төрөөбүтэ. 2011 сыллаахха тыа хаһаайыстыбатын академиятын бүтэрэн, инженер-механик идэтин баһылаабыта. Вера баһылыга Владимир төрөппүттэрэ икки өттүттэн үлэни өрө туттут, идэлэригэр бэриниллээх дьон.

Үгүс кэспэтиһин, эскирэттиһин, улахан бырайыак көмүскээһинин түмүгэр Мугудайга 2014 сыллаахха «Чаран» агрокластер үлэһэ киирэн, үгүс эдэр ыал тыа хаһаайыстыбатын, эдэр дьэз кэргэн субсидиятын туһанан, манна дьэзлэммиттэрэ. Эдэр ыал Баишевтар эмиз бу бырагыраамаҕа халсан, «Чаран» олохтоохторо буолбуттара. Маны таһынан бу федеральнай бырагыраама буоларын быһыытынан, олохтоох нэһилиэнньэ өр кэмгэ ыра санаа оҕостубут икки мандиэмнээх, кизг-куон, сырдык таас оскуола тутулуута. «Бу манньк бырагыраамаҕа баар буоланнар эдэр дьон тыа сиригэр олох-субуалларымгар үчүгэй усулуобуйа тэриллэн биһиги дьэз кэргэн күн бүгүн нэһилиэкпит, төрөөбүт дойдубут сайда, чэчири, оҕолорбут сахалыы сангалаах, сайдам санаалаах үтүө дьон буолалларын туһугар үлүмнэһэн үлэни олодохпут», - дьэз Вера Дмитриевна санаатын үлэстэр.

2016 сыллаахха Владимир крестьянской-фермерскэй хаһаайыстыба салайааччыта буолан, «Эдэр фермер»

▲ АҕААРТЫСҨА БАИШЕВТАР ДЬЭЗ КЭРГЭН ТУС АРХЫПТАРЫТТАН ЫПЫЛЫНА.

Грант куонкуруһугар халсан сабыс-саҕа тыраахтар, көрөргө-интэргэ ыһырымтара. Билигин кэминтэ ыал аҕата бу хайысхатын тутуһан күннэтэ үлэһин-хамсыы сылдьар, дьыл кэмиттэн көрөн нэһилиэнньэҕэ муус-мас, от, хара буор тизийитигэр, сир хорутуугар, от пресстэһинигэр өгө өгөрөр.

Вера Дмитриевна 2016 сылтан саҕа оскуолаҕа идэтинэн үлэһин киирбитэ. Күн бүгүн үүнэр көлүөнэни омух тылыгар үөрэттигэ номнуо уопуттаах учуутал, кылаас салайааччытын быһыытынан ситиһилээхтик үлэһин сылдьар. 2023 сыл түмүгүнэн нэһилиэккэ бастыҥнар ахсааныгар киирэн номинация хаһаайката буолбута итинэн сылын аайы үөрэх дьылын бүтүүтэ Д.Д.Красильников аатынан Мугудай орто оскуолатыгар ытыллар «Үрдэл» бириэмийэ туттарытыгар «Педагогической үлэтигэр үрдүк көрдөрүүлэрин иһин» наҕараада туттута. Бу түмүктэммит үөрэх дьылыгар Вера Дмитриевна үөрэнээччигэ Айта Данилова Англия тылын олимпиадатыгар кыайан, «Ишникигэ хардыы» өрөспүүбүлүкэтээҕи научнай-практической кэмпириссийэҕэ үрдүк таһымнаахтык кыттан бастыҥнар кэккэлэригэр аата ааттаммыта.

Эдэр ыал утуу-субуу оҕолон, билигин улахан кыыс Валерия 6-с, Санаайа 3-с кылааһы бүтүрдүлэр, мааны уол Эрсан уһууһаан иттиллээччигэ. Баишевтар кыргыттара уруһуйдууларын олус сөбүлүүлэр. Ол курдук, «Всероссийский изобразительский диктант» бүтүн Арасыйыатааҕы күрэххэ Санаайа Саха сириттэн талыллан кыттыбыта уонна кылаан кыайылаах буолан Москва куо-

раттан бэлэх туттута. Маны таһынан «Пою мое Отечество» дьэз өрөспүүбүлүкэтээҕи күөн күрэххэ Гран-при ылан «Бэс чагда» лаапырга путевканы наҕараадалааһыта (салайааччыта С.Е.Скрябина). Уруһуйууна эрэ буолбакка, Санаайа Баишева ваяниһан эмиз утумнаахтык дьарыктанар (салайааччыта К.Г.Аммосова). Бу дьарыгынан өрөспүүбүлүкэтээҕи, норуоттар икки ардыларынааҕы куонкурустарга ситиһилээхтик кыттан Сочиҥа баран сынныан кэлбитэ. Оттон улахан кыыс Валерия төлөпүүн, планшет көмөтүнэн уруһуйдуурун ордорор, анимацияны интэриэһиргир. Улууска сылын аайы мытыллар «Аниграф» күөн күрэххэ «Таптааах төрөөбүт дойдум» дьэз тиэмэҕэ Чурапчы хатыһаах чарангыгэр оҕонорон ойуулаан 2-с мизэтэ буолары ситиспитэ итинэн Англия тылынан «The wonder land of animation» мультипликация өрөспүүбүлүкэтээҕи куонкуруһугар ойуулуук оҕонорон лауреат аатын ылыта.

●●● «Быйылгы 2023-2024 үөрэх дьылыгар Мугудай орто оскуолатын учууталларын бырайыагынан «Дьэз кэргэн субютата» дьэз бырайыак тиһигин быспакка үлэлэтэ. Ол чэрчитинэн, оҕолор субютата оскуолаҕа үөрэнэ кэлбэккэ, ол онугар бүтүн дьэз кэргэнинэн бэриллибит анал соруудахтары толороллор. Бу бырайыагы биһиги ыал олус сөбүлээтибит. Чакчы дьэз кэргэн түмэр, сомоболуур, оҕону кытта биһир тылы буларга олук буолар бырайыак эбит дьэз биһирээтибит. Соруудахтар араас хабааннаах буолаллар, математикаттан саҕалаан омух тылыгар тийэ предметтэри хабалларын ааһан,

дьэз кэргэн бүтүүн түмсэн биһир оҕоһугу, уруһуйу айарын-тутарын эбэтэр ас астыырын, чопчу ыйылыбыт киирэннэ көрөрүн, айымныыны ааҕарын ирдиллэр. Онон учуутал да, төрөппүт да быһыытынан бу бырайыак салгыы үлэһирэ бары өттүнэн көдүүстээх эбит дьэз түмүккэ кэлиим», - дьэз Вера Дмитриевна.

Быйыл Дьэз кэргэн сылынан мытыллар тэрээһиннэртэн туора турбакка, Баишевтар барытыгар көхтөөхтүк, ситиһилээхтик кытыннылар. Өрөспүүбүлүкэтээҕи «Читающая мама - читающая семья» куонкуруса «Лучшее мероприятие для родителей» номинация кыайылаахтарынан буолбуттара. Улуустааҕы РСФСР норуотун үөрэҕиритин туйгуна П.Н.Федоров аатынан нуучча тылыгар дьэз кэргэн олимпиадатыгар кыттымы ылан иккис мизэтэ тахсыбыттара. Ыам ыйын бүтүүтэ аан дойдутааҕы дьэз кэргэн күнүнэн Арасыйыатааҕы «Библиночь» акция чэрчитинэн Мугудай нэһилиэгэр ытыллыбыт дьэз кэргэнинэн «Автоквест» дьэз интэриэһинэй күрэххэ 3-с мизэтэни ылыттар, онтон кыыстар Санаайа бу тэрээһин «Мин дьэз кэргэним» дьэз оҕолорго уруһуй куонкуруһугар бастабыта. Бэлиэтээн эттэххэ, быйыл Мугудай нэһилиэгэр «Уол оҕо, эр киһи» сылынан биллэриллибитэ. Манна кыһын нэһилиэк дьаһалтата сүл гербэтин уруһуйдуурга куонкурус биллэрбитигэр Санаайа Баишева уруһуйа кыайылаах тахсыбыта.

Ыал аҕата Владимир: «Хас биһирдин киһи хоббилаах буолуохтаах», - дьэз бигэ санаалаах. Кини хоббита - массына, тимиер көлө сыанатын үөрэ-

тэрин, араас маркаларын, кыамталарын билэрин-көрөрүн, атыылырын-атылаһарын сөбүлүүр. Оттон кыргыттар дьэз элэригэр ас астыыларын ордороллор. Баишевтар дьэз кэргэнинэн айылҕаҕа сылдьалларын, сир астыыларын, оҕолорун илдьэ Мындаҕайыга, Дьокуускайга, өрөспүүбүлүкэбит ураты сирдэригэр сылдьалларын астыналлар. Вера Дмитриевна кэлсири: «Оҕолорбутугар төлө кыалларынан саҕа сирдэри, мусуойдары, Булуус, Күрүлүүр, Орто дойду курдук Сахабыт сиригэр кэрэ сирдэрин көрдөрө сатыыбыт. Бэйэлэрин төрөөбүт дойдутарыттан саҕалаан сотору кэминэн араас атын куораттары, тас дойдутары бары биһиргэ дьэз кэргэнинэн көрүүхпүт, кизг сиригэр сылдьаахпыт дьэз ыра санаалаахпыт. Уопсайынан дьэз кэргэммитигэр бары биһиргэ буолар кэммитин үгүс гына сатыыбыт. Холобур, бэс ыйын 11 күнүгэр ыал буолбут күммүтүн хайаан даҕаны төрт ылан, ас астаан дьэз биһиргэ эбэтэр айылҕаҕа тахсан ураты суолталаах буоларын бэлиэтибит. Ону таһынан оҕолорбут, бэйэбит төрөөбүт күннэригэр, саҕа дьыл, ыһаах курдук бэлиэ дааталарга чугас дьоммутун, аймахтарбытын кытта түмсэн үөрэ-көтө көрсөрбүт үтүө үгүс курдук.

Мин санаабар, дьэз кэргэн дьэз биһир түмсүүлээх хамаанда курдук буолуохтаах, өйдөһүү, өйөһүү, бэйэ бэйэҕэ истиг сыйһан, ытыктабыл бигэ тирэхтээх дьэз кэргэн буоларга олук буолаллар. Билээн турар, чугас дьон өйөбүллэрэ эмиз олус улахан суолталаах. Мин кэргэним дьонугар - эбэлээх элэбиһигэр Валентина, Валерий Баишевтарга, улаханнарын-оҕолуун барыбытын түмэр, сомоболуур хос эбэбитигэр Мария Афанасьевнаҕа куруук сүбэ-ама, күүс-көмө буолалларыгар истиг махталбын тиздирдэхпин баҕарабын. Бу бэс ыйын 25 күнүгэр хос эбэбит 86 сааһын туолар, онно эмиз оҕолор, сиэннэр, хос сиэннэр бука бары мустан бэлиэтиэхпит.

Арасыйыаҕа Дьэз кэргэн, өрөспүүбүлүкэбитигэр Оҕо саас, Чурапчыбытыгар «Ыал саргыта» сылынан улууспут дьэз кэргэттэрин бука барыларын эвэрдэлибит! Бары чэгиэн туруктаах сылдьык, үлэһит-хамнаскыт таһаарыылаах, үтүө түмүктэрдээх буолуун, дьэз кэргэннигитигэр ил-эйэ, таптал эрэ тосхойдун дьэз бастыҥ баҕа санаабытын этэбит!»

Оттон биһиги бэйэбит өттүбүттэн Баишевтарга дьоллоох олоххут суолун устун ситиһпитинэн эн-мин дэсигэр тэҥнэ хардыылыргытыгар, оҕолоргутугар бастыҥ холобур буола тураргытыгар баҕарабыт!

Ытык тутуу үйэлээх буоларыгар үлэ хайаан да ыытыллыахтаах

Санаабын этэбин. Саамай былыргы тутуубутун харыстаан, сангардан, үүнэр ыччаттарбытыгар тиэрдии – ытык иэспит.

Афанасий ЗАХАРОВ

Чурапчыга бастагы таңара дьизэ "Вознесенский" дьизэ аатынан сүрэхтэммит. Ол 1848 сыллаахха тутуллан, 1851 сыллаахха сибэтин буолбут.

Иисус Христос кириэскэ тиририллэн, дьон аймах туһугар олохун толук ууран Таңара уола буоларын билгэргэтэн, тиллэн кэлбит күнүн христианнар Пасха бырааһынньыгынан бэлиэтииллэр. Пасха кэнниттэн түөрт уон хонук буолан баран, Христос үһэ халлаанга көтөн, Таңара Саарыстыбатыгар тиксигит сырдык түгэнин – "Вознесение Господня" бэлиэтэн, Чурапчы таңаратын дьизитин сибэтин гиммыттар.

Иккис таңара дьизэ билигин улуус киинин кизэргээн, көмүс куупаллара күнгө күлүмүрдүү оонньуулар. Ону "Вознесение" өйдөбүлүгэр дьүөрэллэн Спас Попечитель храма дьизэ сүрэхтэбигэр. Ол эбэтэр Христос Тойон Таңарага тиксигит (Вознесение) суолтата киин дьон аймах көмүскэллэргэр дьингизэхтик турумута, нууччалыы эттэххэ, Спас Попечитель буолуутун кытта ситимнээх. Бүтүн норуот күүһүнэн тутуулар бары хэрэхсир уораайбыт быйыл сибэтин буолбута оруобуна 125 сыла туолар. Чурапчытаагы Спас-Попечитель Храма дьизэ ааты тэңэ Иккис Вознесенский таңара дьизэ дьизэ аатыта бастагы таңара дьизин үлэтэ оччотооһу норуот сүрэхтэр чингик илгитин бэлиэтир.

Чурапчы Спас Попечитель (Иккис Вознесенский) таңара дьизитин тутуутун туһунан биһир дойдулаахпыт этнограф Андрей Андреевич Саввин 1942 сыллаахха, кулун тутар 7 күнүгэр

төрдүс Хатылы 79 саастаах олохтообуттан Иван Иванович Соловьевтан – Тизтэйбэт Уйбаантан ахтытын суруйан хаалларбыт. Тизтэйбэт Уйбаан урукку дьылларга Вознесенский таңара дьизитин ыстаарыстата эбит, онон элбэҕи билэр, чаччыны кэлсир киһи 125 сыл анараа оттүгэр кэпсээбит ахтыта суолтата, санааһа олус улахан.

Тизтэйбэт Уйбаан ахтытыгар манньыгы кэлсээбит: "Таңара дьизитин тутууга сэттэ нэһиликтэн түөрт киһини – оччотооһу кулубаны Гурий Васильевич Попову, аҕабыт Прокопий Захарович Винокурову, Василий Шестакову – Кырдыаҕас Состокуобу уонна иккис Бөлүгүртан Михаил Неустроевы талаллар. Казначей – суруксут Василий Шестаков буолбут. Бу дьону таһынан тутууга сиэртибэни нэһиликтэ кизээстэрэ хомуйан туттарбыттар." Киһи ахтытыгар олохтоох дьон үрдүкү сууттан сурук суруйан, таңара дьизитин тутууга көңүл көрдөөн ылбыт. Онон бу тутуу көңүлүнэтигин кытта, улуус дьонуттан үп хомуйуллан, сиэртибэ түмүллэн испит. Ахтыма оннооһор куораттан, Амма төрдүтүн кытта сиэртибэ хомуллубута суруллар. Дьон балаһча турунан көмө оҥорбут. Аҕаардас төрдүс Хатылы дьонно 800 солкуобайы тиксэрэн суруппуттар. Ол эбэтэр билигин харчынан, быһа холоон суоттуур буоллаха, 914285 солкуобайы хомуйан туттарбыттар эбит. Маһын киллэриитэ, акылаатын гүһэриитэ босхо үлэлэммит, билигинэн субуотунньук күүһүнэн дьээххэ сөп. "Мас оччолорго олус суон, көнө, талыы буолара" дьизэ Уйбаан ахтытыгар сөбөн – маһыан бэлиэтир. Маһын биһир саас киллэрэн бүтэрбиттэр. Манна иккис Хатылы нэһиликтэ

гын кырдыаһа Мөрүөнөп оҕуһа чулуутунан бэлиэтэммит. Саас халык хаарга үс аҕаар саһаан усталаах, аҕыс бөрсүөк суоннаах маһы соҕотон киллэрэр үһү. Ол эбэтэр 7 миэтэрэ үһүннээх, 32 сантиметр суоннаах маһы халык хаарга соҕотон соһор кыахтаах олус эбит. Аны Бабаҕа тыатын кэтэбиттэн Лэиккэйэп оҕонньор алта көлөнө, усталарынан алта саһааннаах (12 м.), суонунан эмиз аҕыс бөрсүөктээх (32 см.), мастары киллэртээбит ахтыллар.

Истиэнэтин таһаарыма нэһиликтэртэн 28 ааттаах уус дьону түмэн киллэртэртэр эбит. Күнгө биһир солкуобай хамнаһы аахсаллара. Сүрүн мастарынан Дмитрий Дьячковский – Бэллэскиэй дьизэ соҕуруу нэһиликтэ киһитэ үлэлээбит. Киһи хас да таңара дьизитин тутууга улахан уопуттаах тутууччынан биллэрэ. Иккис мастарынан Хоруодьа дьизэ Аччабар нэһиликтэ киһитэ эбит. Аҕабыт Прокопий Захарович бэйэтэ тутуу былаанын бэркэ билэр уус киһи эбит, онон киһи быһаччы хонтуруолунан үлэни сүрүннээбит. Тутууччулар сарсыарда күн тахсыта үлэлэрин саҕалаан, күнгө биһирдэ эбизтэн, түөртүр мам аһыта бүтүлүр. От кэмтэр салгыы, бэйэлэрин сүөһүлэригэр оттуу тарҕаһаллара.

Таңара дьизитин тутуу 1896 сылтан саҕаланан баран, 1899 сыллаахха түмүктэммит. Куолакалларын дьизэ иһинэн хостон хоско өрө тэрдэн таһааран илбэттэр. Иконостаһыгар, ол эбэтэр ис барааныгар эмиз туспа сиэртибэ хомуллубут. Мастар Бэллэскиэй куоракка киһирэн, Преображенский таңаратын дьизитин иконостаһын мый хэригэ устан, уруһуйдаан Чурапчыга тахсыбыт. Таңара мэтириэттэрин, үһээнги дьаа-

рыс ойууларын Иннокентий Сивцев – Мытыйыкы уруһуйдаабыт. Лампадаларын туруорууга эмиз Мытыйыкы ылсыбыт.

Дьа, улахан үлэ түмүктэнэн, дьон-сэргэ сүргэтэ олус өрө көтөҕүллүбүт. Малааһынга, кинээстэр арынан, этинэн, харчынан сиэртибэ хомуйан, түөрт тыһынчаҕа тахса киһи кэлэн аһаабыт. Мэнэттэн элбэх киһи кэлбит ахтыллар. Никанор Епископ – Аккырай сайын бэс ыйын 11 күнүгэр бэйэтинэн тахсан, сана таңара дьизитин сибэтин гынан сүрэхтэбигэр эбит.

Чурапчытаагы таңара дьизитин араас сылларга дьаһалта бэркэ өрөмүөннэнэн, болломтодо ууран кэлбитэ. Уонтан тахса сыл анараа өттүгэр Саха сириг Епархията улуустан сириг-уотун ылбыта уонна өрөмүөн үлэтин олус үчүгэйдик саҕалаабыта. Ол эрэри, хомойуох иһин, Епархия тутуу кыаммакка, үлэ тохтоон хаалбыта. Матырыйааллар кэлэн баран таах сыталлар. Колокунья тутулуохтаах этэ да, кэлбит маһа туһатыттан таҕыста. Корүөххэ сүөргү.

Билигин биһиги, бастатан туран, тугу гынахтаахпыт? Мин көрүүбэр бу биһир саамай кырдыаҕас пааматынньыктын харыстаан, салгыы эмэҕиритин тохтотор туһуттан, улуус дьаһалтата балаансаа төттөрү ылымтын боппуруоһа быһаарыллыан наада. Оччоҕо успуонсар да көрдүүргэ табыгастаах буолан, өрөмүөн үлэтэ ситэриллэн, ытык тутуубут үйэтин биллэрдик уһатыахпыт этэ. Пааматынньык буоларынан, ирдэбиллэр улахаттар эрэри, улуус балаансатыгар киһирдэһинэ, хамсааһын тахсыа дьизэ эрэнэбин. Өрөмүөннэһинэ, кэлин улуустаагы түмэлгэ туттаран, таңара күннэригэр, дьыл бэллэ кэмтэр

үлэлэр кыахтаныа этэ. Экскурсияларга да олус табыгастаах буолуо, малдьыттары, ыччаттарбытын кэрэ, дойдубут ытык историятыгар сыһыарыа этэ. Чурапчы таңаратын дьизэ биһир саамай былыргы, суду тутуубут буолар, ону бэйэбит харыстаа-батахпытна, кэлэр көлүөнэҕэ буруйдаах буолабыт. Бу сибэтин буолбут 125 сыллаах бэлиэ даататыгар сөп түбэһиннэрэн, Епархияттан төттөрү ылыахха, салгыы өрөмүөн үлэтин туруоруохха, араас граннарга кыттан, успуонсардары көрдөөн булан үлэлэһиэххэ.

Чараас эйгэ биллэ – Таңара үөрэҕэ этэринэн, таңара дьизитигэр сибэтин буоларыгар ааннаһын чугас атыгар сылдьан, харысхал, көмүскэл буолар дьизэ. Киһиги ытыктанар Былаадыка Зосима кэлэ сылдьан сулуусла ытыгыгар ону чопчу бэлиэтэн, мустубут бары дьонго этэн турар. Сэлиэннээбит биһир үтүө көстүүлээх, ытык тыыннаах, сырдык эйгэлээх тутууга – пааматынньык эрэ буолбатах, сэлиэннээбит харысхала, дьоммут көмүскэлэ дьизэ санаахтаахпыт. Чурапчы олохтоохторун урукку өбүгэлэрэ бары ити дьизэ сүрэхтэммиттэрэ чуолкай, онон билигин киһилэр сыдааннара онтон Алгыстанан сылдьаллара, айаллара-туталлара, мал буолан бур-бур буруу таһаараллара, ууһаан-тэнийэн иһаллэрэ ыкса сибээстээх.

Таңарабыт дьизитин сүрэхтэммит аата Спас Попечитель храма дьизэ. Бу бэйэтэ эмиз улахан суолталаах аат. Быһаараччы Иисус Христос көрөр – истэр, бэйэтинэн араҕаччылар дьизэ буолар дьизэ өйдөбүллээх, онно бэйэбит кыһамньыбытын, болломтобутун уурдахпытна, үтүөнү, сырдык санааны эрэ үксэтэбит.

Спорт. Чурапчыга "Азия оҕолоро" оонньууларга бэлэмнэнии ыытыллар

Людмила ГОРОХОВА

"Азия оҕолоро" Норуоттар икки ардыларынаагы VIII оонньууларга саҕаланара аҕыйах хонук хаалла. Оонньууларга тас дойдулартан 24 хамаанда, Арасыйыттан 5 хамаанда кыттыахтара.

Барыта 2850 кыттааччы кэлэрэ былаанналар, итинтэн спортсменнэн ахсаана – 2020. Саамай бөдөҥ хамаандалар Казахстан, Кыргызстантан, Узбекистантан, Беларусьтан кэлэллэрэ күүтүллэр. Кыттааччылар спорт 24 көрүгэр күрэхтэһиэхтэрэ. Бу туһунан СӨ Ил Дарханын уонна СӨ Бырабыыталыстыбатын пресс-сулууспата иһитиннэрэр. Биһиги улууспуттан «Азия

оҕолоро» оонньууларга 33 оҕо 5 көрүгүгэ кыттыаҕа. Ол курдук волейболга, тустууга, чэпчэки атлетикаҕа, остуол тенниһи-

гэр, сахалыы ыстаныма уонна сана кирибит көрүгүнэргэ – Го оонньууга, "Алыш" курдаах тустууга.

«Азия оҕолоро» оонньуу сүүмэрдээһинэ икки сыллаахыта 3 түһүмэҕинэн ыытыллыбыта. Ол кэнниттэн оҕолор үтүс сүүмэрдээһини ааспыттара, Самара куоракка бара сылдьыбыппыт. Онтон норуоттар икки ардыларынаагы, Арасыйыта таһымнаах турнирдарга кыттыбыппыт. Волейболга өрөспүүбүлүкэ чизэнин көмүскүү кыргыттар хамаандаларын састаабыгар Чурапчыттан, Уус Алдантан, Мэнэ Хаҥаластан уонна Дьоккуускай куораттан бааллар. Чурапчы улууттан үс кыыс кыттаары сылдьар.

Күһүмүттэн, балаһа ыйыттан, 2023-2024 үөрэх дьылын манна Чурапчыга кэлэн, Д.П. Коркин аатынан спортнай

интернат - оҕуолаҕа үөрэнэ, дьарыктана сылдьаллар. Күнгэ иккитэ дьарыктанабыт. Билигин манна дьарыкпыт бүтэһик түһүмэҕэ буола турар. Онтон Дьоккуускай куоракка сана спортнай комплекскэ тийэн салгыы дьарыктаннахтаахпыт», - дьизэ старшай тириэньэр Саргылана Окоченикова үлэстэр.

«Азия оҕолоро» оонньуулар Азия дойдуларын уонна Арасыйыта эрэгийиэннэрин 17-гэр дьизэ саастаах эдэр спортсменнарын түмэр, эйэни, доҕордоһууну бөдөргөтөр уонна чөл олоһу пропагандалыыр сыллаах ыытыллар. Бу эппиэтинэстээх, бөдөҥ спортнай күрэххэ кыттар оҕолорбуттар ситиһини баҕарыаһын.

Айар аргыс. Хотугу тиит

РИММЪ КОРЯКИНА—ХОТУУНА

Сэргэй хоту хайлаах сиргэ
тэрөөбүт киһи буоларын
быһаһтынан, бу туора дайду
сикхтээх салгынын букатын
сөбүлээбэтэ. Төгһа да кэлин
хатын чаран алгастарда-
ах сиргэ дойдутуттан тэйн,
атын да сирдэринэн сырыт-
тар, син биер бу дойдуну
ылымматэ.

Киниг тэрэгбүт Дылажытын таас үрэлэ сэвс аайыг халыг муурух ютубон сүүрүгүрә үнүнәһына, тухха да тэгнэнимэт кэрә кәстүү буолара. Оңно дыһтүн анһынан сүүрдэ сытар ыарја таләх хай-мылаахәх сикһынгәс өккүбәһә ортууҕ устак мөлбөйбә. Уоһна "мин ол тух итәүстәх үлүбү" джәбиттик, таас урах сүннәү-гүрә силбәһә түһән, хүүгәникрән бәрәпә.

Сэргэй өгө ардэжиттэн
сөбүлзэн көрөр Ыныивах хайа-
тын, талталлаах Боруулаадын
сирин-уотун харадын бйһа
симта да, ойуулаан көрөр кда-
лэх. Төрөөбүт дьэстийн талгэ-
тигэр урут-уруккуттан үүнэн
турар кырдыаас тийт баара.
Сэргэй көрдүктэ, бу тийт кыр-
дыаас кийиттэн туох да ур-
тыта суоҕа. Санаатыгар, халын
хатырытын кырдыаас оҕон-
ноор мырчыстыгыт сирэйин
тиржитигэр майгыныһатара.
Кийи хомойдовуна кытта хо-
мойсор, кийи үөрдэжик тэҥнэ
үөрсөр, барытын көрө-истэ,
араначчылыгы турар курдук буо-
лара. Бу мас үүммүтэ сүүстэн
тахса сыл буолбута буолуо.
Ол тухары хойуу лабаалара
күүстэх тыктан, килиистэн,
тыһыс тыһыыттан тонокон
бутан, куурон-хатан, тостубут
мутуктара эрэонон-мэнэн аҕа-
рыһан көстөллөр. Хас тыл
түстэжик аайы "айаа-дьойоко"
бөлө түһэрэн кымыһымыр. Үйэ
тухары тардыгыт силистэрэ тоҥ
буортан тардыһан турар буолан,
сүүлжубакка нэһиилэ тулуйсан
тураахтыыр... Бу тийт кийилэр
олхотругар буолан ээслеп бары
түгэнкэрин туохтута буолар.
Сэргэй сана төрөөн кэлбитин,
халман тоотолло сылдыарын;
оскуолаада үөрөнэ барбытын,
армыйааттан кэлбитин бары-
тын өйдүүр буолуохтаах. Ийэтэ
барахсан "уолбут көмүскэ-
харыстаа" дьин таһалаах албатын
көрдөһөн авттоспытта буолуо-
ҕай? Үктэр-сүктэр дурда-ха-
ха буолбут көмүскэ маһа ити
эрэ буоллаҕа... Элбэх да сыл
ааста, Сэргэй төрөөбүт түөлбө-
титтэн тэлэһийэн сылдыбыт-
та. Ол тухары таһара оҕосту-
бут хотугу тинтин "мин хотугу
туктэн, сотору көрсөхөүт, кыра
халла..." дьин иһигэр ботугу-
раах ылар. Оо, ол ону санаатагы-
на сүрэгэ ытырбахтаан, нүөлү-
йэн ылор ээ. Аны халан төрөөбүт
дөйдүтүн буоругар үктэннэ бил-
либэт.

Отгон үйэтгигэр үайбэтэх, түһээн да көрбөтөх дойдутугар бу тинийэл хэлэн, дүлүүн-бодо, бадараан-идэрээн буолан сыг-тара. Саныакха ды, алаакан... Хайан да бэйэтин үйэтгигэр мэнныкха тиксизм дикбатэһэ биллэр. Ама, уоттаах сэрингэ саа-саадах тутан өстөхтүгүн хиксизм дикбэ дуо? Барыта сымыйа, түүд дикэи илэ күрдүк,

нэл дийдэ түүл курдук... Адыас
соторугаа бэлтэ эрэ дьонун кытта
отонлуу сымдыбыта баара...
Уонна бу адыях хонук иһигэр
сир түөрэ эргийбитиний, хал-
лаан хайа барбытыны кини
дьылбатэ тосту-түөрэ уларыйд
огушта... Бикр күн быстах моби-
лизациянан кини адыгар ба-
бнэскэ тийээн кэлбита. Ол
адыыта онон бүппүтэ... Ута-
рылаһар быраба да, кыһа да
суоба, миниктэ, суобаһа үрдүк
этэ...

Билигнн хиникн кытта
бинргэ хэлбит уолаттар
тус-тулунак сирдэргэ утэарыл-
лан. ыһыллан, көстүбэт буол-
охсубуттар. Арааһа, сорохто-
рун илин кирбингэ ыыттахта-
ра, сорохтору ытарга, тааһкаҕа
үөрэтэ илдьэ бардахтара. Ол
тулунак отур-ботур кэпсэтии-
ни хантан эрэ ыстыбитэ. Оттон
хиниин кыста дьууруйу окуопа
хаһымыттар, блиндаж тутуу-
тугар хаалларбыттара. Иккинэн
да ас-таҕас ыһиэүх дьыраһай
бэйэлээх эрэйдээхтэр. Арыый
да киһи ыараханы көтөх-
төрөн туһаниит дьонго курдук
көрүнкээхтэр. Бинргэ сылдыар
сахта уолаттара даҕаны олотук-
тара, сүүрбэлэрин сахта ааспыт
курдуктара...

Күһүңнү халлаан тымныытынан ар-
гыйбыта, ордук түүһнү өттүгэр ол тыына
биллибитэ. Хас да күһнээх курулас, дохсун
ардах түспүтэ. Инньэ гынан, таһас-сап
инчэйэн, ыгыллар гына сытыйан, киһи
этигэр тымныынан хаарыйа сылдьар бу-
олбута.

Ханна да олонхон, сынныаар
хавха сир суох. Тангас-сеп куур-
дунар дизн кэпнэ дуо? Бирикээс
бир: "буураахы хаһан, блиндаж
тутан түргэниик бүтэрэн тут-
тарын" диэн. Ардагы аннынан
сирн хаһар сирн уустуктар-
даах эбит. Тобуккар диэри бада-
рванга багылла сымдан, өрүс
тааһа булкадаһыктаах буору
күрдэбинэк сор-мул бөдөнөн
баһаһын. Кизнэ буолуута үтү
сылайан, сир аһыгар дыла
каспыт "уйалар" киирэн, хор-
дун гэллэхтээх хаптаһынкар
улуйан хаалаһын. Сылаан сир
аһар күрдүк...

Сэргэй түүн түнээн ийэтин
көрдө. Юни сангата суох калэн
уолун сүүһүттэн сымлаан ылла.
Тыына хайтаран уһукта
бикэрбитэ, өрдөх син биир
түспүтүн курдук түһэ туар. Хал-
лаан саннан түспүтүнүү, бүдү-
гүрэн түһэн киһи күтүн-сүрүн
баттыах айыллаах. Оо, билигин
дойдутагар төһө эрэ үчүгэй!
Кус-хаас кэлэн ааһан эрдэҕэ.
Дьон балыктаан, кустаан ыра-
аттаҕа. Саха сирин күһүнтү ай-
ыллаҕа бэйэлэ бириг бириг туспа ха-
лээк. Ханна да оһуһук көрө дойду
суолун хэрмэтэ. От-мас саһаран,
хэмүс салотуунан дуһданан тур-
даҕа. Төһө эрэ үчүгэй! Били-
гин онно биир буолан хаалбыт
киһи Бикиргэ улааппыт уолат-
тарын кытта күө-дьаа буолан
тыһаа бултуу сымдыара үчүгэй
да буолара.

Ханна эрэ мэах саряд
эстэн дэлбн барар тэгнэ ишил-
лэр. Кыралаан ытылалһыллар,
аптамаат сав бете-бете тачылы-
раан ылар. Сымйа кийн оннук

тысыңа үйренген жазалар збыт...

Сэргэй блиндаж тутуугар түбслитигар, ухуну-кэтэги толгойдаабатаа. Вайэтэ урук-куттан тутууга сыманнаах буолан, түргэн-тарбан содуустук туттан, сабалаабытынан барбыта. Блиндаж тутуугар андан адалбыт мастара тийибэтээ. Онуоха эбни токура-макыра, хһи сэтээрбэт, туттуон бабар-бат мастара этэ. Ол мастары блиндаж үрүтүн бүрүйүүга туттаары туора уурталаан испиттара. Эбни нас көрдөнө Сэргэй "Штиль" эрбийтин сүжүтүнэн, койуу мастаах тма джэки ардааы аамынан ыарахан-маракан чык үктэтэлээн. хаамая бара турбута. Кэкиттэн уолаттара батыспыттара. Хата, үлэки кыайар-хотор тмз уолаттара түбхөннөр, туохтан да чады-йак, көрөн турбат джон буолан битэриптэрэ. Бары саба түһөн, көк-лэм буолбутунан бараллара. Ол сылдыан Сэргэй ойуур нһкв хэрийэк көрбүтэ, биир да тнит нас суоға солуппута. Барыта сэбирдэхтээх, койуу лабаалардаах, уһул дүүлугур, хһи билбэт мастара үүмүт этилэрэ. Арай, оскуолаба сылдыан көрбүт кикигитин ойуутугар эрэ маанык мастар бөөллөрө. Хайдах эрэ

клен, ээкалипт, дуб экин кур-
дугтарга майгынныыр мастар
эбит. Уолаттар, арыый да суон
мастары талан, эрбиклэрэ
тылаах, охторбутунан барбыт-
тара. Сэргэй, бикир наһы эргилэ
хазма сылдьан, хантайан хор-
гөлээтэ. Бикигн мастарбыты-
гар холоостохко, үрдүтэ, лабаа-
та лаглайан хойуутал Киж диэн
ваттык мас эбитэ буолла? Уонна
кмаймы туһутар "буойун мас"
диэн заттыгыһыбын дии санаа-
та. Бу маных бэйэлээххэ киһи
илиитэ барыа суох эбит да, атын
кэм буоллаба... Онон, эрбик-
тин биитэ мас чиргэл этигэр
катана түһээт, кэбирэхтик ку-
рулутан барда. Көөбүлүн тула
ыһан, арыт харан ыла-ыла, ти-
билэрэн истэ. Мас төбөтө дыгис
гынан куоһаннаата, "туох бу-
руйбар" диэбиттэн хачыгы-
рыыр тыаһа иһиликиэ. Сыйыа
иһинэйдэр-ниһэйэн, хойуу ла-
баалара адрарыйан, мутуктара
тостулаан, сиргэ бүтэжитик
ньыр гына түстэ. Хайдах ара,
хорсун буойун сэрик толорку-
тар охлутбутун санаата... Сэргэй
гөһө да ыараханнан ыһыннар,
чохороон сүтүгинэн мутукта-
рын сохон, тахастаата. Соһор-
то-сыһарга табыгастаах буол-
тун диэн кылгас-кылгас гына
эрбэтэлээтэ. Уөрүһэх сокустук
луттан эргитэ-сылдьан үткүрүт-
тэ, бысталаата. Ордон хвалбыт
өлөгөчөккө алдыбыт сымалата
тарал уутунуу бычалайды, бикир-
бинр ығыллан тахсан истэ...

Уолаттар мастары бынан
орийз баалайт, соспугуян бар-
дылар. Күгү была маан калта
гудукнулар, сәккә-сылба

бмстан, сытылган эбнинжилэр.
Саппыжыларын ийитэр чалпыр-
бас уу туолан, хвантахтарын
айы добулдул буолан "чулк-
чэлк" ыалтыырга дылы...

Бу бүтүнтүгү кынаахжэ тунгалыкт бисэ логитиралзэх уударын илһэти кураанвхатана, "сухой пеек" диек астары кырыымчыга, кккк толпог аһа. Ёкирдни баанткэ хэснэрбэ сыһа өр бараахтатбай буоллота. Ол да буюлар, ккк да айдээрбат. Түлүһарга эрэ тийиллэри

Хас да кун аастытын кэнэс окуона хайыста, блиндаж тууута үкүрүйэ быһытыйда. Кыра үлэтэ эрэ хаалла. Уолаттар бэйэлэра сытар халха мун-муктакчылар. Онон, санаалара каныккөрөн сырыттахарына, энээ атын киргэ көһөрөр буол-лулар. Бу сырыыга муораттан чугас окуона хайыста дикэн буолла. Били, халха "уйаларыт-тан" арахсаннар, киниэ адыһах киргэ кийдикиэр. Муора кы-тылын кичээвэй кумадын баһар-га, хайыр тааһын ыһарга бөлөх санаалахтар. Улэли үөрүйэч-тэр, эдэрдар уонна хайдаһын да-дник, тыһыннахтар!

Ый агсаара ыраахын үлэвэ
тиргиллэн, хүннэрэ-дьыллара
биллнбэккэ ааста. Ол да буоллар,
төрөөбүт дойдуларын агташлара
ханны барыйы? Кыратык сып-
ныанаары олоро түстэхтэркнэ,
дойдуларын, дьоннорун туһу-
нан кэлсэппитинэн бараллар.
Ким уоох идэллэээ, хас оломоо-
до, хэнтэн сылдыара, билсийни
курдук тахсан ибар. Арай, Сэр-
гэйдээх Дьууруй эрэ бу кэмгэ
саналара абыйах буолааччы.
Суккумах сыдыан хаалбыт дьон-
тугу кэпсэтиэрэй? Онуоха эбин
Дьуур дьайту софус буолан хаа-
дыыга кыттыспат, элбэх сангата
суох киһи. Ол онкугар Сэргэй
булт-алт туһунак кэпсэтни
табыстыаһына, түүнү быһа да
кэлсэн сөн. Хогу дойдуга уола
бултаабыгы-алтаабыгы элбэх,
оҥхо-һаһа мүччүргэннээх сы-
рыыга да түбэспитэ баар бөрө
буоллаҕа. Айаҕа аһылыннаҕы-
на үрэн-хатан барар. "кэлсэн
баран кэлэр" диэнит киһилэрэ
була түһэр.

Ухун ысрахан үлэ кэннит-
тэн абылх конукия сыһынаан
бирдирлэр. Ол кэмгэ Сэргэй
уолаттар хааскаларынан таҥаһы-
тар маркерынан араас кыыл-
лары уруһуйдаан соһутааласта.
Сорох уолаттар хахай, сорох-
тор төөс хайа, ат, сылгы үрүк
уруһуйдааттылар. Уонна авта-
рын, позывнойдарын кытта
суруйтардылар. Кинини тула
ордух Кавказ хайатын уолатта-
да муһунулар. Кинилэр хотойу,
хайаны сөбүлүүр буоланнар,
олору хото уруһуйдааттылар.
Сыйыа Сэргэйи чааһын уолат-
тара бары кэрэктэ билэр буоллу-
нар. Бэйэтин хамандыыра эмиз
ийэтин мөссүөнүн түһэртэрэн
ылла. Уонна уруһуйдуутунан
да сылдыһын сөбүн туһукан
эттэ. Онуоха Сэргэй чэлчэки
олоһу хаһан да багыспатабын,
бир элүүтэ сылдыар уолат-
тарымтан тусраан хаалыаһын
барбатын эттэ.

Сорогдор сибээс бавар буул-
лаабыка, дөрүн-дөрүн дойдугу-
тар төлөлүккүүд. Дойдугун со-
лунун, длоко-сэргэз этэгнэ
лороллорун иһиттэдики
эбчик түһэргэ дылы ғынар.

Хайдах эрэ, тусам да буулбатаарын курдук санаан ылар. Эднийнн намын куолаһыттан уоску-лар, ол эрээрн сүрәһ кини туһу-гар ыалдыарын бүтәйднн сз-роһар... Бжирдэ Сэргәй, кининн сыл ытарга үерәтэ сылдылла-рын, сотору инникн кнрбннн кннрнхтәһнн туһунан этән кнбнһән дыонун ордук аймаата. “Күн вайн эрнән бнлз тураар дүн” лнзн эдннннн кәрдәспүтә...

Дуоун кытта кэпсэлпития
кэиэ кырдык, слайперской
бинтиэркэиэн ытарга абыйах
күн иһигэр дьарыктаагылар.
Уонча буулдьа ботуруокунан
смалян сепке бууларан хама-
дырыттан хайданна. Сага
кэлбит уолаттарган дронна-
ры кытта сэриилэһиикэ сэттэ
уулу талбыттар эбит. Ол иһигэр
Сэргэй эмкэ баар. Уон күн
иһигэр дрон диэн тутун, хайдах
быһыылаахтык көтөн кэлэрин.
төһө кутталлаадын, төһө үрдүк-
тэк таба ытарын, хайдах ыт-
тахха алдьаныан себун үөрэт-
тилэр. Ис-иһигэр кырдыкхэ,
кыра эрэри сүрдээх хааным-
сах, сизмэх тэрлэбит. Смалян
булдарам, ситиһэн баран биридэ
тэбэр "абааһы" диэн эттилэр.
Онно сылдьан "Амыр" диэн по-
этикойдаах уоллуун билистэ.
Көрдөххө саха-сахатыннан, ол
гыһаан баран омутунан тувиан
эбит. Убуун ноойдоох, сүүрэл-
эс харахтаах олоххоос. Сэргэй
дэзэбэзэ таллар, ол "үөнэ" бап-
татадына кинияи "агыр" диэн
ыгырар. "Агыр" диктэһинэ
анараахта чөрө гүһэр, мийгил
ытырда дикэ билэр. Кырдык,
агыр курдук түргэнник саһа
охсор, саста да кинияи булан ыл-
быххык, көрөн-истэн турулутан
үөл оҥотот!

Манна кэлбиттэрэ үһүс
ыйдара буолла. Ол тухары уот-
таах кырбиһигэ хаста да кийрэн
табыстылар. Өлүүнү-сүтүүнү
да көрдүлэр. Киһи сэриниңэ кий-
риан эрэ иһиниңэ куттанар.
Онтон кийран баран ону саныйыр
да түтэн суох курдук. "Амыр" ба-
рахсан кимниңэ кийрэн иһэн
ойодосор таптарам, ырааканнык
бааһырда. Өйүң сүтэрэн сыт-
тагына Сэргэй көрөн, сыылап
тхилээк, көмө оңордо. Кинилэри
"бултаһа" кэлбит көтөр "абааһы"
сырылап үрдүүрүккэ алыстии
сырытта. Субу-субу граната
бырааһыах курдук саба түһэр.
Ойуок Сэргэй төрө түһээт, бик-
тиилэктинэн ытылаабытынан
барар да, таппата. Хата, дыолло,
аһа турда. Бааһырбыт "Амыры"
госпитальга илдьэн туттарда.
Саватар кыһа уолу көрөөт, бы-
рааһы ыгыра сүүрдэ. Сик өр
хэтэһкикэрэн баран, быраас
да калда уоһа уолу хатаал-
кааа сыгыран илдьэ барды-
лар. Биирдэ Сэргэй табаарыһын
көрсөөрү госпитальга кэлбиттэ-
р, доһор палататыгар суох
буолан бизрбитэ. Сыһыт Орону
уурааһах турара. Ыйыталасты-
мыгар, "улетел твой Амыр" дия-
нттарэ. Улаханых караас-
ан, уолун аһыйа таһырдыа та-
ахтыы олоодоһуна, "товарищ
тарихий сержант, твой акыр
прибыл" диян сана иһилдибит.
Амыр киникки ыраактан көрөн,
киһизэ дэбнит. Сэргэй онно уэр-
үүтүнэ! Амыры атын госпиталь-
га көбөрөн эрдэлэр эбит. Ити
эһэниң киһилэр көрсүбэтэхтэрэ..
Содожуһа бэстэһэһэ

Тэрилтэ түбүгэ

Чурапчы улууһун бары ыалыгар туһалаах киин

Наталия СИБИРЯКОВА

Чурапчыга быйыл аһыллыбыт Дьиз кэргэнгэ элбэх өнгөнү онгорор киин үлэтэ күнүстэ күөстүү оргуйар. Манна улууспут дьиз кэргэттэрэ араас хайысхалаах көмөнү, сүбэни-аманы ыпаллар.

Ол курдук, киин исписэлиистэрэ оҕо төрөөбүтүнэн биир кэинээх пособие, элбэх оҕолоох ыал чэпчэтиилэрин, Ийэ хапытаалын ыпалларыгар, аналларга, «Эдэр дьиз кэргэн» бырагырааманан 35-гэр дизри саастаах ыал, доруобуйаларынан хааччактаахтарга туһааннаах көмө, чэпчэтии, ипотека, нолуоктан көсүрүтүмү уонна да атын дьиз кэргэнгэ аналлаах бары ыйытыларга хоруйу булаллар, ыйан-кэрдэн биэрэллэр. Маны таһынан нэһиликкэ ордук наадылар өнгөтүнэн – логопед, психолог уонна АФК кабинетин өгөлөрө буолар. Билингити туругунан, тохсунуу ыйтан олохтоохтортон 400-тэн тахса киһи көмө, өйөбүл көрдөөбүтүтэн 100-

тэн ордуга чуолаан логопед дьарыгын туһаны.

Дьиз кэргэн киинин сэбиэдиссэйэ Галина Кожурова: «Логопедка суруйтарбыт дьиз кэргэттэр оҕолоро аан бастаан, үс исписэлиискэ диагностика ааһаллар. Ол эбэтэр, логопеды таһынан психолог уонна АФК инструктора туһааннаах оҕону көрөн-истэн, чопчу хайдах дьарыкка наадыларын, сөҕөр-арыгар ханнык дорҕоонноро тиийбэтин, эт-хаан, өй-санаа өттүнэн эрчийэргэ чуолаан туохха улахан болҕомто ууруллуохтаабын быһааран бараң, тус маршрутнай илиис онорон дьарыктыылар. Күн бүгүн дьон быыстала суох ыйыталаһаллар, холобур, билигин логопедка бу саас суруйтарбыт оҕолор учараттара кэлэн дьарыктана сылдьаллар. Нэһиликкэ оҕолорун күн аайы таһаллара кыайтарбат буоллабына, оҕо манна биһиги кииммитигэр үрдүттэн олорон эрэ бу исписэлиистэргэ реабилитацияны ааһар.

Биһиги кииммит маны таһынан оҕолорго сайынгы сынныалаҥы тэрийэр,

билигин «Кыыс күүс» дьиз күнүскү лааҕыр бастакы сезона саа-

ланна, манна 5-7 кылаас кыргыттары сылдьаллар. Бэлиэтээн эттэххэ, бу «Кыыс күүс» иитэччибит Марианна Олесова бырайыагынан былырыныгыттан үлэтин сааһалабыта. Аастыт сылга 10, быйыл 5 кыыс сылдьан эрэллэр. Ону тэнгэ реабилитационнай киин иһинэн икки сыл «Безопасный июль» дьиз учуокка турар эрдэбэс саастаах уолаттарга аналлаах лааҕыр сезона ыйыттылыбыта, быйыл эмиэ Дьиз кэргэн киинигэр 7 уолу хабаң үлэлиэ. Атырдыах ыйыгар «Уоланнар (полевой сбор)» күнүскү лааҕыр үһүс сезона 5-с кылаастан үөһээ саастаах уолаттарга үлэлиирэ былааннара» дьиз кылгастык билиһиннэрэр.

Дьиз кэргэнгэ элбэх өнгөнү онгорор кииммит, аата да этэрин курдук, дьиз улууспут дьиз кэргэттэригэр бары өттүнэн туһалаахтык, олус кыдыүстээхтик үлэли турар. Хас биридий үлэһит оҕолорго истинг сыһыаннааҕа, үлэтигэр бэриниилээҕэ тутта көстөр, оттон дьарыктана кэлэр оҕолор да, төрөппүттэр да олус астыналларын, чаччы туһанааллары үөрэн турар бэлиэтиллэр.

Литэрэтиирэ муннуга

Күөгэйэ Хатын алгыстаах хоһоонноро

Марина Ивановна Захарова –Күөгэйэ Хатын 2012 сылтан хоһоон суруйуутунан дьарыктанар. 2022 сыллаахха «Халлаанга көттөрбүн» хоһооннорун хомуурунууга бэчээттэнэн тахсыбыта. Киһи Улуустастаах үөрэх тэрилтэтигэр экономиканын үлэлиир, 6 оҕо күн күбэй ийэтэ, тапталлаах кэргэн. Күөгэйэ Хатын бэйэтэ билиһиннэрэринэн, олох туһунан анаарылаах, алгыстаах хоһоонноро этитинэн дорҕоон буолан кутуллан, сурукка тиһиллэн, ситэн-хотон тахсаллар. Күндү ааҕааччыларбытыгар анаан, Күөгэйэ Хатын сорох айымньыларын билиһиннэрэбит.

Олох дьикти оскуолата
Миһигин элбэххэ үлүһүтэ.
Аҕам сырдык мөссүөнэ,
Үтүө санаа дууһата,
Чуорааннары тыһатан,
Угуйбута айар кэрэҕэ.
Мин билэбин дьиктинин..
Киһи мөссүөнэ кэрэтин.
Тиһилибит санаалары
кэпсэтэн,
Ыраахха дуоратта сэхэргин.
Үчүгэйиэн, аҕабынан
кэпсэтэбит,
Олох туһунан ырытарбыт,
Санаабытын дуоһуйа
кэпсэтэбит.

УОСКУЛАҢ СААҢЫЛАНАР АЛГЫС

Ыйтан ыйаахпыт,
Үөһээтэн аналбыт,
Аар Айыылартан тутулуктаах
Саха сирин,
Саха нэһилин
Сүрэхлэтигэр ылынан,
Мин – Күн киһитэбин!
Мин – Киһи киһитэбин!
Эт, мизэх санаабын,
Кэпсэтэр этии тыллары,
Түөскэ кэлэн ингэр санаалары,
Төлө көтөн, санаабын эт, мизэх.
Туох буоллай?..
Олорбулпут ээ биһиги,
Санаа ситимин тутары,
Өй баһыйар санаатын ситээри,
Бүппэт өй мөккүөрэ,
Мөккүтүннэрэр дууһабын.
Баары баарынан ылынан,
Суогу суогулан сырыт.
Санаабын сааһылаан,
Бэйэбин бу сиргэ кэлбикини бил-
лиһэн,
Өйгүн сааһылаа.
Ис-сүрэбин этэрин,
Ис-киһин этэрин
Чуумпуга алорон кэпсэтэрин
Сүрэбин этэр тылларын
Өйгөр сааһылаа.
Өй-Иитэ ылынан,
Бэйэбин санааттан көрүнэн,
Санаабыт санаабын ылынан,
Сөптөөх ылыккын булунаң,
Туруоруммут сыалгын ситис,
Олохун аартыгар бигэттик
үктэнэн,

Санаа мөккүөрүн сөпкө
тобулан,
Киһи хардыылары олоххо
ангорон,
Санаа мөккүөрүн сөпкө
тобулан,
Бэйэбин сааһылаан үөрэн,
Өлбөөдүйбэт үөскүн тутан,
Тостума дуу,
Уйулаабын үргүтүмэ, тутта сырыт,
Кытаанах чөл куту
Таһыттан ахсыллар сүр тыһынан
Синдэлэ, анааран көрүнэн!
Сылаас-үтүө
Сүмэхин тыһынан эрэ ингэрэн!
Тускуо! Тускуо! Тускуо!
Уруй-Айхал! Айхал-Мичил!
Уруй-Айхал! Айхал-Мичил!

Сорукунайар суруксуттуур
тылларбын

Сөпкө тиһэн,
Оҕуруулу анһаммын,
Этэр кэс тылларбын
Дьонго тиэрдэбин
Ый түннүгэр
Тансуяа турдарбын,
Алы ғынан
Алыастык ылынангыт,
Эйээрэр тыл күүһүн ингэринэн
Ама дуу.. бу сиргэ
Кэлбикини туоһулуу,
Үөһээтэн ыйааххытын умнуман.
Анаммыт суолгутун тутуһан,
Олох оскуолатын,
Үөһээтэр ситимин,
Сүрэхлэтигэр билиһэн,
Сөпкө өйдөөн, сааһылаан,
Өйгүтүгэр Өй-Иитэ киллэринг
Санаабытыгар сөпкө тиһинг!
Онорон көрөн дьингэ
кубулутунг!
Туруорбут сыалгытын сөпкө
ситиһинг!

СҮРЭХХИН АС...

Чурулуур ардах ситимин
Санаа баһыйан көһүтэр.
Арай, ал онно эн..
Дьиктинин көһүтэн турдабын.
Өйдөөн көр, бэйэбин,
Туораттан көрүнэр аналгын.
Эн түннүккөр тонсууйар
Кыым кымыһын,

Эрэнэр ымыы чычыах ырыата.
Муус сүрэххин уулларан
Сүрэххин сымнат,
Сылыһар быарыны сымнаа.
Күн күүһүн ылынан,
Айыыларга тардыс дуу,
Тимирдийбит сүрэххин
уһааран,
Болгуо таас тыһа иһиллэр.
Түннүккэ ахсыллар Манган
Холуул,
Эн түөскэр кириэри
куллугуруур..
Көһүтэ көрөр харахтара
Эн сүрэххин сылытаары эрэнэр.
Аангыһын ас дуу, Киһи
быһытыһа..
Кэл, мин үтүө -кэрэ мөссүөммэр,
Кириэн күүлэйдээ, куллуугуруу..

ҮТҮӨ САҢА

Киһи буолан килбэй,
Саха буолан санаар..
Үтүө санаа сүрэххэ
Сөтөн, сылытан, бигээн,
Эн үтүө Дуонабар
Оҕотук кулларэ көччүйэр
Саҥаны биллэрэ санатар.

Арылһа туһар Күн
Куйаарымата
Оройбунаан кириэн түстээ!
Оҕоһуктаах аһуор буолан
Олонхолоон, тойуктаан түстээ!
Сиздэрэй сибэкки кырдалыгар
Оргуй хааман наһыйдабын.
Ситэн, симэнэн турар айылҕам
Сытыган сыта муннубар
Миннигэс мөүтүнэн саба
бизэрдэ.

Олох кэрэтиэн!
Олох кырааската
Туох да буолбатахты иһийэн
көстөр.
Харах дуолугар уһаарыллан,
Манһыйан, наһыйан,
Көстөр кэрэ кэрэтиэн!
Наһыйан, уоскуйан
сибигинэйэр

Көй салгын ыраас тыһа.
Эппэр-хааммар сайа кириэр
Саҥа олох тапталын
Кэрэһилиир, угуйар, ыгырар.
Айылҕам маанылаах кыһа –
Кыталык кыыс кытайан,
Күөгэйэн-нускайан

Үнүкүлээтэ көрүнэ бэйэтин.
Ол мин этим – Кыталык кыыс
Кырай халлаанга
Көй салгынга кырайа
көтөбүн.
Алааска, кырдалга, мыраанга
Күөлэһийэ үнүкүлээн
тэйдэбин..
Эдһийдэри кыталыктар
Кылыкынас куластара
Халлаан нүүрүн урсунугар
Кылыкыны иһитиннэрэ
көттүтэр.
Үтүө санаа,
Үтүө ситим
Ситилэнэн кэллн дуу..
Мин күүтэр дуонабар
Кириэн, көччүйэ мүүлэйдээң,
Кыталык кыргыттар буолан
Кэрэбитин көрдөрүн.

Үрүлүйэр үрүн астаах
Үрүн күнүгэ туһаайан,
Анаан-минээн айхаллаан,
Анаарынан кэлэр тылларбын
Бар дьоммор
Түстээгэбин буолуохтун!
Таайтарылаах таабырын..
Сэһэн - номох буолан
Этэр - тыһынар тылларым
Чөмчөкөбөр оонһооннар.
Сөпкө сааһылаан,
Өйү-санааны сүүйэн,
Сүүмэрдээн-сааһылаан.
Этэр тылым Кэс буолан,
Айхалланньин! Уруйданньин!
Арчы биһигин тутан,
Үрүн Айыылартан сиктээрэн,
Туһаайан ыппыт тыллара
Олоххо номох буолан,
Олонхолоу оонһоттоҕо.
Көй салгынга салтылаан,
Үтүө-санаа биһигэ
Күүтэр санаа ымыһа,
Оройбулугар кириэн,
Сүрэхлэтигэр ингэрэн,
Сылаас-истинг сыһыан,
Эйиэхэ туһаайар тыллары
Истиэхбин көһүтэ..
Ил иитэ ыт,
Ил өйдө ыт!
Буор кулпут бөбөрөгөтүн,
Ийэ кулпут иһиһинин,
Салгын кулпут сайынньин!
Тускуон! Тускуо! Тускуо!
Уруй-Айхал! Айхал-Мичил!
Уруй-Тускуо! Айхал-Мичил!

Күөгэйэ Хатын.

Мин үөһээтэн айдарыллан
кэлбитим,
Бу сиргэ күн сырдыгын батыһан.
Хорангабы тыкпыт сырдык
Мин санаабын сааһылыыр.
Үтүө санаа кыыма
Мин өйбүн баһылыыр,
Элбэх-үгүс маһолтон
Миһигин туора хаамтарар.
Суох.. мин санаам күүһэ,
Санаам сырдыкка миһигин
арыаллыыр.
Баҕарабын халаанга
көтүөхтүн,
Ымыы чычыах буолан
ыллыахпын.
Туруйалыы туттаммын,
Тоола -үөмэ хамсаныахпын.
Эт эрэ, мизэх уйулҕам,
Кэрэ- аһуор тыллары,
Сардааналыы тылламмын,
Күөх окко симэниэхпин.

МИН БИЛЭБИН

Окко түспүт оҕоһуум
Аһуор буолан дуарайда,
Синиккэ түспүт аналым
Сүүтүк буолан тиһиллэр.
Оҕо эрдэхтэн билэрим,
Аанһаалым үөһээтэн көрөрүн,
Саныыр санаабыр күүс буолан,
Ый сырдыгыны тыктыта.
Сүтэримэ дуу, бэйэбин,
Сааһылаа санаабын.

Внимание!

В республике открываются места летнего отдыха населения

Лето в Якутии – пора отдыха на акваториях и водоемах. Но вода является коварной стихией, потому во избежание происшествий на пляжах и в местах массового отдыха у воды МЧС России призывает выполнять правила безопасности во время отдыха на водных объектах.

В нынешнем году в регионе оборудуется 7 мест для массового отдыха населения у воды.

«На сегодняшний день в республике официально открыты три пляжа: городской пляж 202 микрорайона в г. Якутск, озеро Оруктаах в г. Вилюйск и база отдыха Хотун Мааччыйа в Жанхадинском наслеге Мегино-Каангаласского района. С 20 июня официально можно отдыхать на озере Сугун на 16 км Вилюйского тракта в г. Якутске, с 28 июня будет открыт пляж на реке Амга в местности Бэс Бологурского наслега села Мындагай Чурапчинского района, а с 1 июля – на озере Абага-Куоль в пос. Нижний Бестях Мегино-Каангаласского района и в местности Адаамка Аптата в с. Мындагай Чурапчинского района на р. Амга», – отметил за-

меститель начальника Центра ГИМС ГУ МЧС России по РС (Я) Иван Попов.

Как показывает статистика, основными причинами, приводящими к трагедиям, являются нарушения правил поведения на воде при купании, купание в необорудованных местах, употребление спиртных напитков на пляжах и в местах массового отдыха у воды, купание в нетрезвом состоянии, слабый контроль со стороны взрослых за поведением детей у воды.

Чтобы отдых у воды не обернулся бедой, инспекторы ГИМС Якутии напоминают о соблюдении правил безопасного поведения. Особенное внимание во время отдыха у воды стоит уделить своим детям.

Помните: в несанкционированных местах купания никто не может гарантировать вашу безопасность и безопасность ваших детей! Соблюдайте меры безопасности.

В случае происшествий, звоните по телефонам: «101» или «112».

Пресс-служба ГУ МЧС России по РС (Я).

“САНА ОЛОХ”
материальный
эргэжтэрэ
ГОРХОВА
Людмила
Владимировна

Түрийнчилээр: СО Бүрэлдэглэлийн
Сана Оролцоогүйтэй “Сана Олох”
Одонтослолгойнон ажиллагааг тэргүүлэгч.
Тайлангын СО “Сана Олох” ГЭУ
Тайлангын алдарила: 677000.
Дьокуускай, Оролцоогүйтэй уул, 31, 124 нб.
телефон: (411-2) 34-39-17 e-mail: sanaoloh@
mail.ru, Российский Федерация Россиянд
СО-сэлэлтээр 2020 с. бэс ыйын 3 күнээр
регистралангын нүмэр –
ПН № ГУ 14-00539.

Эргэлтсэ
алдарила: 678670.
Чурапчын сэт.
П.П.Попов, 26 а.
Телефонгын эргэлтэр – 41-332,
отделар – 41-265.
E-mail: sanaoloh@
mail.ru,
call: sanaoloh.ru,
telegram: @sanaoloh

Сурутуу — 2024

ЧЭПЧЭТИИЛЭЭХ СУРУТУУ КҮННЭРЭ

Бэс ыйын
10-26
күннэригэр

Барыстаах түгэни
мүччү тутуман!

САНА ОЛОХ

Күндү аабааччыларбыт!

Бэс ыйын 10-26 күннэригэр 2024 сыл иккис агаарыгар чэпчэтиилээх сурутуу дэксээдэ ытыллар.

«Сана олох» хаһыаты почта нөнгү адырыска диэри сурутуу СЫАНАТА:

1 ыйга 81,35 солк.

6 ыйга 488,10 солк.

Альтернативнай (эрэдээксий-эттэн кэлэн ылыы) сурутуу СЫАНАТА:

6 ыйга 450,00 солк.

Барыстаах түгэни мүччү тутуман!

Билсэр тел.: 8(914)2373101

КУТУРҔАН

Тапталлаах бырааппыт, Одылуун нэһилиэтин олохтооҕо

ЯКОВЛЕВ Дмитрий Михайлович

соһумардык олохтон туораабытынан, ийэтигэр Софья Николаевна Яковлева, биригэ төрөөбүт бырааттарыгар Михаил Михайловичка, Харлампий Михайловичка, кийиитигэр Анастасияга, сизин бырааттарыгар, хаан-уруу аймахтарыгар, кинилэр дьиз кэргэтигэр, биригэ үөрэммит, үлэлээбит доһотторугар, алтыспыт дьонноругар, туөлбэтин ыалларыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.

Дьокуускайтан бары Яковлевтар, Корякиннар, Чурапчыттан Федосеевтар, Васильевтар.

Тапталлаах ийэбит, эбэбит, хос эбэбит, “Ийэ Албан ата” III истиэпэннээх уордьан кавалера, СО үөрэҕириитин Бочуоттаах бэтэрээнэ, тыыл бэтэрээнэ, РСФСР норуот үөрэҕириитин туйгуна, «Гражданский килбиз» уонна Чурапчы анал бэлиэтин хаһаайката, Чурапчы улуунун Алабар нэһилиэтин Бочуоттаах олохтооҕо, Сунтаар улуунун Күндэйэ нэһилиэтин Бочуоттаах олохтооҕо

ЕФИМОВА Евдокия Егоровна

ыарахан ыарыыттан 99 сааһыгар олохтон туораабытын бары аймахтарыгар, үөрэллэп оҕолоругар, билсэр дьонугар диригник курутуулан туран иһитиннэрэбит.

Матвеевтар, Поповтар, Слепцовтар, Зыковтар, Потаповтар, Федотовтар.

Төлөй орто оскуолатын полечителэ
ФЕДОСЕЕВ Федосий Михайлович
соһумардык олохтон туораабытынан, кэргэнигэр Любовь Михайловнага, оҕолоругар, бары аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.

Төлөй орто оскуолатын кэлэктибэ.

Төлөй орто оскуолатын ытыктанар полечителэ
ФЕДОСЕЕВ Федосий Михайлович
соһумардык олохтон туораабытынан, кэргэнигэр Любовь Михайловнага, оҕолоругар, бары чугас дьонугар, аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.

Төлөй орто оскуолатын Полечителлэрин сүбэтэ, бэрэссэдээтэл А.А.Захаров.

Күндү тапталлаах оҕом, убайбыт, Үрэх Күөрэ олохтооҕо

ЯКОВЛЕВ Дмитрий Михайлович

бу дьыл, бэс ыйын 15 күнүгэр соһумардык олохтон туораабытынан, билэр дьонугар, доһотторугар, аймахтарыгар диригник курутуулан туран иһитиннэрэбит.

Ийэтэ, бырааттара, кийиитэ.

Одылуун нэһилиэтин Үрэх Күөрэ учаастагын олохтооҕо

ЯКОВЛЕВ Дмитрий Михайлович

эдэр сааһыгар ыалдьан олохтон туораабытынан, ийэтигэр Софья Николаевна Яковлевага, бырааттарыгар Михаилга, Харлампийга, бары аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.

Одылуун нэһилиэтин дьаһалтата.

Бырааппыт

ЯКОВЛЕВ Дмитрий Михайлович

соһумардык олохтон туораабытынан, күндү эдьийиитигэр Софья Николаевна Яковлевага, бырааттарыгар Михаилга, Харлампийга, кийиипитигэр Анастасияга дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.

Одылуунтан, Мындаавайыттан

Куличкиннар, Сергеевтар, Уһаа Бүлүүттэн Степановтар, Мархаттан Слепцовтар, Тулагыттан Мучиннар.

Төлөй нэһилиэгиттэн төруттээх Дьокуускай куорат олохтооҕо

ФЕДОСЕЕВ Федосий Михайлович

соһумардык олохтон туораабытынан, оҕолоругар, кэргэнигэр Любовь Михайловнага, аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.

Диригнээҕи орто оскуола 20-с ылуһа.

Дьокуускай куорат олохтооҕо, күндү күтүөтэ

ФЕДОСЕЕВ Федосий Михайлович

соһумардык олохтон туораабытынан, кийиипитигэр Светлана Михайловнага, кэргэнигэр Любовь Михайловнага, дьиз кэргэнигэр, чугас аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.

Чурапчыттан Захаровтар, Намтан Захаровтар,

Дьяконова, Мырылаттан Николаевтар,

Хатылыттан Яковлевтар, Дьокуускайтан

Яковлевтар дьиз кэргэтигэр.

Аһтар сурулар эһигэр сана республика поздравлалар мааны сол түбүлөр бэхсибик. Сурула ыйылар чыччыр кырааахтарга эһиги сана аһтар тус бэйгэ суру.

Хаһыат бөһөккө барылар график: 16 ч 00 м. Бөһөккө барылар: 16 ч 00м. “Сана Олох” Одонтослолгойнон ажиллагаа тэргүүлэгч “Сана олох” хаһыат эргэлтсэтигэр 20.06.2024 с. офсетта бөһөккө.

Индекс: ПР964, Тиража 1130. Көмөҕө 2 б.л. Хаһыат сыаната 24 солк. Хаһыат илгилээҕэ бөһөккө бээтинсэ таһар.

@SANAOLOH